

På grund af hvad jag sålunda haft äran andraga, får jag vördsammast hemställa,

att Riksdagen behagade besluta att åtminstone så mycket förstärka Riksbankens fond för utlåning med omsättningsrätt, att det belopp af samma fond, som blifvit fördeladt på Göteborgs afdelningskontor, måtte blifva förhöjdt till tre millioner Riksdaler.

Om remiss till Banko-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1870.

Herrman Schmidt.

N:o 124.

Af Herr H. Schmidt: Angående åtskilliga ändringar i 14 och 15 Kap. Giftermåls-balken.

Bland de stadganden i vår lag, som torde vara mest antiqverade, äro de om ingående och upplösning af äktenskap. De härröra från en tid, då äktenskapet i hela den civiliserade verlden ansågs för oupplösligt, ja såsom ett sakrament. Denna sednare föreställning har väl icke kunnat göra sig gällande i vårt land, sedan det blef protestantiskt, men ännu i 1734 års lag, äfven med de förändringar i densamma skett, qvarstå så stora hinder mot skilnad i äktenskapet, att det är nästan omöjligt att få ett olyckligt äktenskap upplöst utan brott och icke ens då, om den till detta oskyldiga makan lägger hinder i vägen för någon sin förmenta fördel eller annan orsak. Skäl af stor vigt hafva blifvit anförda af dem, som motsatt sig underlättande af äktenskapsskilnad, ithy att Staten borde vara högst angelägen att sammanhålla ett band af sådan vigt för det ordnade samhällets bestånd och sålunda icke utan trängande nöd tillåta att det brytes.

Dessa skäl torde dock finnas mera leda till en motsatt mening, då man betänker att olyckliga äktenskap, som beklagligen så ofta förekomma, orsaka för samhället vida ofördelaktigare följder genom den sedeslöshet, råhet m. m., hvartill i sådana äktenskap födda barn blifva vittnen och hvilket otvifvelaktigt menligt måste inverka på deras uppfostran. Sådana äktenskap böra upplösas så fort som möjligt och lagen bör följaktligen underlätta, icke genom mångfaldiga hinder och formaliteter fördröja eller förhindra upplösningen.

De nu i lagen föreskrifna varningar före den palliativ-kur, som benämnes »skilnad till säng och säte«, hafva, oaktadt vårt presterskaps otvifvelaktigt nitiska bemödanden, i de flesta fall näppeligen ledt till önskad resultat. Äktenskapet börjar mer och mer anses endast såsom en civil akt, hvadan kyrkans inblandning i detsamma på grund af lag torde vara obehöflig och till och med skadlig, då den icke frivilligt påkallas af kontrahenterna.

För presten och religionsläraren är det måhända obehagligt och motverkande hans heliga kall, när hans inblandning får prägeln af tvång, i stället för att den endast bör ifrågakomma till följd af ett känt religiöst behof för den kristne att söka råd och tröst af sin själasörjare.

Om nu i ett äktenskap oenighet eller vedervilja uppkommit emellan makarne, vare sig till följd af mannens oordentlighet, råhet och våldsamhet eller genom hustruns uraktlåtenhet att »vårda den heliga elden på hemmets hård« eller af andra orsaker, så är ett sådant äktenskap till sin idé redan de facto upplöst och länder icke vidare hvarken till makarnes gemensamma trefnad och gagn eller till försyn för barnen, som sålunda törhända icke kunna uppfostras till nyttiga och sedliga medborgare. Af dessa anförda skäl, förutom åtskilliga som ytterligare kunde andragas, få jag vördsamt motionera, att Riksdagen för sin del ville besluta, att 14 Kap. Giftermåls-balken, sådant det för närvarande lyder, måtte varda upphäfdt och 15 Kap. samma Balk erhålla förändrad redaktion i öfverensstämmelse med de förändrade förhållanden, som skulle uppkomma derigenom att 14 Kap. Giftermåls-balken erhöi följande lydelse:

§ 1.

Mom. 1. Angifver ene makan den andra för våldsam behandling eller annat förolämpande och söker förty skilnad i äktenskapet, då skall Rätten, der dess föreställningar ej hjälpa, ransaka huru makarne sammanlevvat: finnes det att hat och bitterhet dem emellan råder, och att den ena är skuld dertill genom ofta upprepade utbrott af våldsamt sinnelag eller annat hårdt bemötande, så att våda vore för den oskyldigas lif eller välfärd, der deras sammanlevnad fortfore: döme då Rätten till skilnad.

Mom. 2. Skiljer mannen sig sjelf från hustrun eller hustrun ifrån mannen till säng och säte af hat eller illvilja och håller sig i landet uppe från hus och hem, eller drifver man hustru, eller hustru mannen ur hus och bo, och nyttjar der beggës gods och egendom; döme då Rätten jemväl till skilnad, och fyller den brottslige dertill skadan.

§ 2.

Vilja makar skiljas för dem emellan uppkommen vedervilja, utan att någondera beskyller annan för vållande dertill: inställes sig hos Rätten personligen.

Förklara de gemensam och allvarlig åstundan att skiljas, föreställa dem Rätten att sänjas. Framhärda de i sitt uppsåt och komma till Rätten åter sedan sex månader förflutit från det de första gången sig inställde, varde den skilnad beviljad, der de ej heller då kunna vid Rätten förlikas.

Jag anhåller om vederbörlig remiss af denna min motion till Lag-Utskottet.

Stockholm den 28 Januari 1870.

Herrman Schmidt.

N:o 125.

Af Herr J. Sjögren: Om ändring af hvad i 1862 års konkurslag 41 § stadgas angående tillsättande af Rättens ombudsman.

Bland de nya föreskrifter, som influtit i 1862 års konkurslag, är stadgandet i 41 § angående tillförordnande af en Rättens ombudsman, ett af dem hvaraf stundom olägenheter uppstå. På landsbygden är domaren i förlägenhet att träffa per-